

Womhaj Bóh!

Czytło 45.
5 nov.

Lětnik 3.
1893.

Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyščinje a so tam dostacź sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 ny.

Reformaziski šwjedzeń.

2 Kor. 9, 15: „Bohu budź dźak sa jeho nje-wurjekniwy dar.“

Tak woła a chwali na reformaziskim šwjedženju zyla ewangelska zyrkej. Kotry pak je tónle nje-wurjekniwy dar? To je našeho Luthera krašny skutk, so je wón zyrkej wu-czišcził wot služby mornych skutkow a na šwětlo pschinjeł drohu wuczbu wo prawdošczi i hnady jeno psches wěru. Dole stoto zyleho šwjateho pišma šapomnjene a šhowane pod swontownej Božej službu w katoliskej zyrkwi je wón do šrijedzišny našeje wuczby jako stolp a šažok našeho wuśnacza stajik. W štyšnosczi štraschneho šwědomnja pytasche wón sa měrom a Boža hnada da jemu w lišcze šwjateho Pawoła na Romskich žadany pokoj sa njeho šameho a žórko trošchta a noweho žiwjenja sa zylu zyrkej namafacź. My mamy sa to, so cžłowjeł prawy budže, jeno psches wěru, niz psches skutki teho šakonja, to je nětk ewan-gelsteje zyrkwi twjerda škała, žórko nješaprahomazeho trošchta ša wšcěch wěrjaznych w žiwjenju a wumrjeczu a najšylnišccha móž š wuśwjeczenju. Šichetož tale měra, kotruz Luther chwali a my wuśnajemy, njeje dušchny wotpočink a pschi-šrycze sa nješwjatnych a bjesbóžnych, ale žiwa móž a pod-pjera, kotraž naš šběha š blóta teho hrěcha. Wěra, kotruz ewangelska zyrkej wuśnawa, njeje lute sa wěrne dđerjenje, ale wěšte dowěrjenje, kotrež hinał njemóže, hacž bjes psche-štacza dobre skutki cžinič. Štejiš-li, lubny šchescžijano, w tajkej wěrje, dha wěšch, šajka móž w njej leži a budžešch š zylej wutrobu twojemu Lutherej šo dźakowacź, so je wón

tebi ju předomal, a so šo nětk twoja zyrkej na tutym wěcžnym šažoku natwari.

Niz pak jeno sa to. So móžeš šo šam wo wěr-nosczi tuteje ewangelsteje wuczby pscheswědczič, sa to šo jemu tež dźakujesh. Bibliju je Luther tebi do ruki dal jako šwězu a šwětlo, so njebudžešch wjazh, hdyž w njej cžitash, do jastwa cžišnjeny a spaleny. Sa katechismuš šo jemu dźakujesh, so móžeš wot małoscze šem pucž š šbóžnosczi namafacź a špóšnacź, šcžož twój Bóh šebi wot tebe žada a šcžož wón tebi dawa. Sa rjanu Božu službu šo jemu dźakujesh, so je wona wuczišczena wot mornych skutkow a zuseje rěcze, so móžeš w maczernej rěczi te wulke skutki teho šnješa předomacź šlyšcēc a po šnješownju wuštajenju Božu hošcžinu wužiwacź, tak so to: pičeze wšcizny š njeho, šako wěrnoscz je.

A tak bychmy dale hišcže wjele našpomnicž móhli, sa cžož my šo našchemu Lutherej a našchemu Bohu jeho dla dźakowacź dnyrbjeli. D kóždy, kiž je š bliska katolšte wuśchne a katolšku zyrkej šejnal, tón njemóže šo šwojemu šnješej došč dźakowacź, so je štam ewangelsteje zyrkwi.

Alle šak cžzemy šo dźakowacź? Niz se šłowami jeno. Ně, to je tón prawy dźak, so my Lutherowy dar wužiwamy. „My napominamy waš, so njebyšcže Boži dar podarmo dostali.“ Ně, podarmo njechamy Boži dar mēcž. Luther šam njech naš napomina: Trjebajcže Božu hnadu a šłowo, dokelž tu je. Šichetož to dnyrbicze wjedzecž, Bože šłowo a hnada je jěšdžazy deščcził, kiž šako tam nješchindže, hdyž je pobyl. Wón je pola židow pobyl, ale nimo je nimo. Woni nětk ničžo nimaju. Pawol je jón pschinjeł

do grichifkich krajow. Nimo je nimo. Woni maju nětk Turku. Rom a łączanski kraj je jón tež mět; nimo je nimo; woni maju nětk bamža. A wy Němzy (Sserbja) njedyrbicze šebi myšlicz, so je wěczi je smějeczje, pschetož njedžak a sazpicze njedatej temu słowu tracž. Teho dla sapschimni a dzerž je, shtož sapschimnyč a dzeržecž mōže. Dženjej ruzy dyrbitej šle lěto mēcz.

Bože słowo masch, duž cžitaj a trjebaj jo. Slož šo s žylym sadžerženjom na tule staku; njech je wona twój troscht a twoja mōz, hacž woczji njesandželisch. Masch šwobodny pschistup k sbōžnikaj, wón je twój wěczi šrednič a wumōžnik. Njetrjebasch wjazy wotpušć sa pjenjesy kupicž, pschinješ temu šnjesej sa parole twoje šyly wutrobneje pokuty a sa stoto twoju wěru a wołaj: Jesu, tebi šym živy, Jesu, tebi wumru, twój šym ja živy a morwy. Te mnohe šwjate dny šu panyke, duž dzerž njedželu cžim šwěrnischjo a wužiwaj ju niz jeno sa lawku pucžowarjej k wotpoczowanju, ale sa žōrlo, kotrež cze se žiwěj wodu wofšchemi. Njetrjebasch na šwjate město cžahacž, duž khodž cžim husečischjo do šwojeje komorki, tam masch twojeho šnjese, tón widži twoju nusu a šlyšchi twoju modlitwu.

To by krašny plōd našcheho šwjedženja był, a rjany, Bohu temu šnjesej najšubšchi džak, hdyž bychmy my kaž Luther štejeli we wšchem na twjerdyh sałožku Božeho šłowa, kaž wón w džaknej wěrje šo lubeho šbōžnika dzerželi a bjes njeho nicžo njecžinili, nicžo njesakomdžili. Šamjen.

Jesuf a cžlowjekajo.

III.

Jesuf šrěšnikow šorje šjerje.

Njedyrbjak dha šo ty tež šmilicž na šwojim towaršcu, kaž šo ja na tebi šmilicž šym? Mat. 18, 33.

Wy dyrbimy kōždy krocž wodacž. Šsamo našchich njepscheczelow dyrbimy lubowacž. Wy dyrbimy tych žohnowacž, kiž naš potleja, hdyž chzemy prawo mēcz, so mōžemy džēczi našcheho njebiešteho Wōtza bycz. Šdobny knjes, kiž je hižo dolhe lěta w Čhinesiskej živy, pišasche duchownemu Š.: „Moji Čhinesajo wšchaf njewuczja: „Lubujcze šwojich njepscheczelow“, ale woni wuczja: „Wopokazcze prawdosčž šwojim njepscheczelam“. A ja šebi myšlu, to je tež wšchitko, shtož mōže šo žadacž, to wšchaf je hižo czežke doščž.“ Tak pišasche tón muž a wón ma prawo, hdyž wón praji, so je czežko njepscheczelej prawdosčž wopokasacž. Ach, to je tak czežko, so bjes 100 ludžimi k temu njepschidnu, so bychu njestronišy wo njepscheczelu šudžili. Šeli pak tak, potom je tola škoro njemōžne po šchescžijanškej wuczbyje, kotraž šebi žada njepscheczelow lubowacž, živy bycz. Šaj, žalošnje czežke to je, a njemōžne temu, kotryž njeje bōjšku šmilnosčž w Šhryštufu sapschimnyč. Tamna čhinesiska wuczba je rošomna, šchescžijanška pak bōjška, s Boha narodžena. A Wōh dyrbi mōz dacž, so mōžemy po nej živi bycz.

Šaj, tu leži roždžěl bjes šchescžijanštwom a pōhanštwom. Woni šu pola starych mudrych a wulkich mužow stareho cžaka sa wšchelakimi wupraženjami, kotrež šo Šhryštufowym runaja, pytali. Ale šłowa, kotrež šu tym podomne, shtož wón wo lubowanju a wodawanju rēczi, pschi wšchitkim pytanju namafacž njemōžachu. To šo šamo wot šebje rošymi, dokelž jim sałožt žiwjenja pōbrachowasche; hdyž žane šlōncžko njekwēczi, tež žane rōže njekčēja. — Šo pak cži japoschtoli šłowo našcheho šbōžnika dale wjedu, kōždy wē, kiž je japoschtolške listy cžitak. Tam wšchudžom klinczi: Lubujcze šo bjes šobu. Wodajcze šebi bjes šobu, dokelž je waš Wōh tak lubowak. Wascha wěrnosčž budž šnajomna wšchitkim ludžom atd.

Tajke šłowa dyrbja šo bjes dwēla cžlowjekej, na kotrehož žiwjenške pruhi bōjškeje hnady šwēcža, nuts do wutrobny dohycž. Wón nicžo pschecžimo nim prajicž njemōže. Wón dyrbi s radošču pschihłōšowacž — ale fak je do skutka štajicž. To je czežke!

To wšchaf je czežka wēz, to šlubjenje: „ja čžu šwojemu bliščjemu wodacž“ do skutka štajicž. Tež šamo duchownje smyšleni

ludžo husto w tym podleža, runjež maja najšpěsche wotpohladny. Šaj, tón muž, kotremuž je 10,000 puntow špuschcženych a kiž hubjene sto kroschow špuschcžicž niecha, šo tebi njedocžinš bycz šda. Ty šo na njeho hnešasch. Ale njerošhnemaj šo pschējara. Šsnano dyrbišch bōjšy pōšnacž, so šy ty tón muž abo so tajki bēšche a to wjazy hacž juntrōcz. Nētomu pomhacž, damacž — to wšchaf šo cžini, to njeje czežke. Ale wodacž! — hdyž je tón, kotryž mōže bolosťne šranjenje lohzy wodacž? Šaj, ja praju, so jich mało cžlowjekow do cžlowiškeho wodacža wēri. Ša šym tajkim, kiž bēchu mie jara šranili, s wutrobu wodač. Ale ja dyrbjach nimale kōždy krocž nashonicž, so w jich wutrobje njedowěrjenje šawosta a so šo bojachu, so jim jich pschēbrěščenje hšchcze porofuju. Ale tež w najšpěschich padach šo ludžo na nicžim druhim bōle njedžiwaja, hacž hdyž šo jim woda. Šo pak dopokasuje, fak mało šebi ludžo na wodacze myšla.

Cžlowjek tež njemōže s wutrobu wodacž, hdyž wón njeje prjedy w poniznosčzi pōšnak, so je wón šam 10,000 puntow winoity a njeje nowy cžlowjek psches hnadu, dokelž je jemu 10,000 puntow špuschcženych.

Cžlowjek wot pschinarodženja, njech je bohaty abo šhudny, šam wo šebi wjele myšli. Wón to njesabudže, hdyž budže w šwojej majestosčzi psches nekajke wušmēščenje pschimany. Gusto jemu tajke hōrke, rēsaje šłowo hšchcze po lětach, haj po lētdžēšatkach, šako do pomjaka pschidže. A rany, kotrež bēchu po šdacžu šajite, šako krawaja kaž prēni džen.

Ach, tajkich ludži je, kotřiž mōža tebe žalošnje šranicž. Woni maja k temu wošebity dar, a je, kaž bychu wošebje na to študowali, fak mohli šwoje šłowa s kuzožym jedom napjelnicž. Woni maja wōtre wōczko sa šlabosčje, wošebje sa šmēščne boki bliščcheho. Woni maja wošebiteje škladnosčje, se šwojim wušmēščenjom druhich do šmēcha štajicž. Wušmēščenny bycz — pak jara pali. Wušmēščenemu šo ta wēz cžim hōršcha šda, w cžim lēpschim towarštwje je, kotrež šo jemu wušmēje a „rjanu wēzku“ dale powjeda. — Najlōžšche je, cžlowjeka jeho wēry dla wušmēšhecž. Tajki njewērjazy bōjšy nekajke šłowo s biblije namafa, kotrež sa šwōj žort wužije. A mało cžlowjekow je, kotřiž šamoža, šo na mērne a jašne waschne pschecžimo tajtemu žortej wobaracž. Šola šo we wutrobje šranjeni cžuja.

Wjesbōžne je dale, hdyž ludžo s wyškeho shtanta abo s wulkim šamoženjom tajkim, kotřiž šu wot nich wotwišni, abo jich pomoz pytaja, mōz, kotryž maja, cžucz dawaju. Šordosčž na pjenjesy a šamoženje je něščto žyle njeknicžomne. Šako ja psched 25 lětami sa šhudu wōšadu pjenjesy šberach, šym šebi w tym nashonjenja nadobnyč. Tak dyrbjach na psch. pola wulkeho bohacžka w X. dlēje hacž hodžinu cžafacž, prjedy hacž bēšche fak hnadny, so mi da k šebi pschicž. Šako bēch šwoju wēz pschednješči, wón k šwojemu towarškej, kotryž s napšchecža šedžesche, wōtije doščž praji: „Prošchēšy duchowni bjes pschēšacža khodža.“ Ma to w šwojich pjenjesach pytasche a poda mi najhnadnišcho — š šlēbornych! — Ša čžu wušnacž: ja je jemu pod nohi cžišnych a šłowcžka njeprajimšchi wotēndžech; pschetož ja nicžo prajicž njemōžach a to bēšche tež dobre. Dženša šo temu šharli šmēju; — nē, mi je jeho žel. Šehdom šo džiwach, so Wōh hnydom woheč s njeješ na njeho njepōšla.

Šola doščž wo tym. Šhtož šebi žiwjenje wobhlada, wšchudžom cžlowjekow nadeždje, kiž maja hōrtošcze pschecžimo šwojim šobucžlowjekam. Šo mōžesch s erta žyrlwinski smyšlenych ludži husto šlyšhecž: „Wodacž drje čžu; haj, wšchitkim ludžom, jeno — temu a temu niz, tón je mie pschējara šranik.“

Šsnano pak je tola hšchcze lōže, nētomu nekajke šranjenje wodacž, hacž w lubosčzi šawostacž pschecžimo tajkim, s kotrymiž dyrbišch wšchēdnje wobšhadžecž, kotrychž pak widžecž njemōžesch. Ty šebi šnano šam prawje rošjašnicž njemōžesch, cžeho dla je tebi tón cžlowjek napšchecžimny — ale to ty wēšch, so jeho šnjescž njemōžesch. Dokelž dyrbišch s nim hromadže bycz a džēlacž, je tebi žiwjenje šama cžwila. A tu je tež jenicžki pucž — so šo prōžujesch, na nim tež dobre boki pōšnacž. Ša šebi myšlu na mandželškich, kotraž šo šnjescž njemōžetaj a kotraž šo šnano ženje lubowakoj nejštaj a nētko tola na pschēzo hromadže šlyšchataj; ja myšlu šebi na to, shtož šu mi mōde holzy wo šwojich pschirodnych macžerjach powjedake; ja šebi myšlu na to, shtož šu mi šprawne diakonišy wo tej abo drugej diakonišy wupowjedake — na knježich, kotřiž šlyžobnu holzu widžecž njemōžachu. Tak šu tež šako knjenje, kotrež jich šlyžobne holzy hidža, dokelž šu woprawdže njesnjesčime. Ša šebi myšlu na towaršchow w pschēšup-

stwje abo fastojnstwje, kottijz dyrbya hromadze živi bycz — na wojakow, kotrychž so ništo njewoprascha, hacž so jim jich wyschtojo lubja abo niz. Doscz, wjele człowjekow je, kottijz so po swojim wschelatim smyšlenju wschudžom storkaja a franja, runjež t sjawnei roškorje njedóndže. Ale tajte njepšhestawaze kótcze i wótrny m błowami so husto czežo pscheminje, hacž jena wulka rana, kotraž, hdyž tež pomatu, tola i czařom saziže. Ale tajte małe njepšhestawaze hněwanja dušchu do wulkeho rošhorjenja staja, kotrež — haj, kotrež dyrbi so mot kšesčiziana na kóždy pad pscheminjež.

To wschať je lóžscho prajene, hacž wumjedzene. Sedyn ma so tež w tym hubjenšcho hacž drubi. Człowjekow je, kiz maja twjerdschu kožu; woni wschitto wottšchabeja, kaž by niczo njebyno. Ale runje tajzy, kottijz so sprawnišchi a mjehišchi, maja najczestije bėdženje. Woni njepšmėdža sadmėlowacz, hdyž tež pomatu do přėdka pschindu; hdyž tež so mot drubich wabjeni rošhnėwaja. Woni teho dla sadmėlowacz njepšmėdža; wjele mjenje pať šmėdža wotstupicz mot šwjateho bėdženja. Woni prajicz njepšmėdža: „To je pscheczežke; ženje hórkosče njewotbudžemy.“ Nė, woni dobudzja, jeli so chzedza abo wjele bóle, dokelž tón chze, kotryž je se šwojej mozu šlynu w naschėj štabosczji.

(Pofračžowanje.)

Modlerške domy w Schlesynškej.

Hiščje w nětczišchim czařu wohladasch w někotrych schlesynškich zyrkwjach Hohenzollerniški hodler a mjenje šnamjo krala Bjedricha III. To so porėdko namata w tym gmejnstwje, kiž Bohu šamemu czeřč dawa a žane drube šbóžnikowe mjeno njesnaje, šhiba mjeno teho kšizžowaneho; to je pať po 1 Theř. 5, 18 rjane wobšwėdzenje džakownosče sa tu šwobodu, kotrejež so schlesynšzy ewangelišzy pod hoborškimaj kšidkomaš Hohenzollerniškeho hodlerja wot czařa Bjedricha teho šlawneho šem šwjelichu.

Šchi šwojim nutščehnjenu do Schlesynškeje w dezemburu 1740 pschisľubi kral Bjedrich Schlesynškim šđerženje wschitkich jich prawišnow tež w zyrkwynch naležnosczach. Teho dla katolište farštwa šwoje wobšwėdženštwu tež tam wobšhowachu, hdyž mėjachu šrijedža bjes ewangelištimi jenož mašo šobustawow. Ewangelišzy pať njepšmėdžachu žane zyrkwje, ale jenož modlerške domy (bjes wėže a bjes šwonow) natwaricz. Š temu dostachu domownoscz, hdyž wo nju prošachu. Tak bu w krótkim czařu 200 Božich domow se šchulemi twarjenny. Šhudobne bėšche wuhotowanje tutych modlerškich domow, tak so jich jara wjele pschetwarjenja potřeba. Ale wutrobuhnujaza je špėchnoscz, i kotrež woni přėnju šwobodu wufupichu. A wulke bėchu tež pschi wschėj šhudobje tutych twarjenjow wopory, kotrež dyrbjachu ewangelišzy pschijnescz, pschetož tute modlerške domy buch rumnje natwarjene, dokelž mėjachu tež t wotđerženju Božich šlužbow šlužicz. Š temu dyrbjachu so hiščje sa žiwnoicz šwojich duchownych staracz, mjes tym, so mėjachu hiščje něotre dawki katoliškim duchownym šapščicz a halle pschizišcho i tym pschestachu. Wutrobujimaza je tež nutrnoscz, i kotrež so krótki czař po nutščehnjenu krala Bjedricha do Schlesynškeje wo duchownych prošyli. Jako 31. januara 1741 w mėščje Löwenberg šlysčachu, so je druhim mėřtam „krařna a njewurjekniwa dobrota šwjateho a cxiřteho šłowa Božeho“ pschisľupna, podasčtaj so hiščje tón šamny džėn dwaj u šchczanaj, jedyn šufelnik a jedyn pjeťar, na pucz do prusteho lėhwa w Klauschwizu pola Glogawy. Tam wot šeršchty Leopolda Dessauškeho woprašchanaj, hacž tež wopravdže ewangeliškeho přėdarja potřebaja, wotmolwišchtaj: „Šesuhownych krawajazyh ranow dla prošymy wo to, kiž šmny pschės 100 lėt bjes šjawneje Božeje šlužby jako tradaze pšyczatka tyřchnje šdychowali a štari a mlodži po tym žadali.“ Jako powjescz dom pschijnješchtaj, so je jim přėdar pschilubjenny, nochžychu jimaj i wjeřkosczju lėdma wėricz. Jako pať duchowny do mėřta nuts czechnjeschje, špėwachu wschitzu i grunta šwojich wutrobow: Bohu budž wėcznje šhwalba a czeřč.

W bėhu lėtow, mjenujzy po kónzu 7lėtneje wójny, bu modlerškim domam zyrkwinska dostojnoscz pschipořnata.

Tuto duchowne hibanje pať pschi šapoczatku šwobody, wulke wopory, kotrež buch pschijnješene, špėchnoscz, i kotrež so Bože domy natwarili, je wobštajne wobšwėdčenje, so dołhi czař pschėsčėhanja ewangelištu wėru podtkóczicz njemóřeschje a so šu w potajnym bibliju a modlerške knihi šwėru wužiwali. Tajka šwėrnoscz wėry šandžennyh czařow šbudž šchlachtu nětcziškeho a pschichodneho czařa, so wona šwoje drohe ewangelište wėrywšnacze wyřoko džerzi, kaž t temu jedyn wot tych, kiž so po wobšhdnjenju Schlesynškeje pschės krala Bjedricha w lėhwje pola Klauschwiza w lėčje 1741

domownoscz sa twar ewangeliškeho doma Božeho šebi wuprořyli, šwoje džėci napomina. Michal Treitschke i Groß-Hartmannsdorfa pola Boleřlawy šawostaji šwojim džėczom w šwojim wottšanju tole napominanje: „Moje lube džėci, kotrež šm ja pschi wulkejšhudobje i wjele štarosczemi woczahnyť, njepomnicze niħdy tu njewurjekniwu hnadu Božu, šjawnu ewangelištu Božu šlužbu! Šhwalče kóždy czař teho šnjesa, wořebje pať, hdyž šwój luby dom Boži wohladacz a do teho šameho šhodžiczje, so hšččje šwoju wutrobu a šwoje wobczėžnosczje pschėd Bohom wuřypali a na jeho šłowo pošłuchali! Lube džėci, ja prošču wař, njepšprijajczje moje šwėrne nanowe napominanje!“

„Twoje šłowo je mojim noham šwėza.“

W Franzoskej do hacž dotal nimale žyle katolišteje krařiny Bretagne pschėd někotrymi lėtami biblija do rukow prošerja pschindže. Jako wón póřna, so je wopšhijecze tych knihow wobšderjam wšow, pschės kotrež by šhodžik, njesnate, wón na myřl pschindže, šebi pjenješ i bibliju šaščuzicz. Šdy by do jeneje wřby abo do šamotneje hėty pschisľoch, by wón sa mały pjenješ tym, kottijz chžychu pošłuchacz, něščto i biblije wuczital. Šjone njedželte ranje wón t štaremu drjewjanzarjej pschindže, kotryž pschėd šwojej šhėžku šėdžeschje; wón jeho wo dar prošeschje. Šchėdžiwž praji:

„Šcho mje prošyczje, ja runje tak, kaž wy, šmilnyh darow potrebam.“

Prošer wotmolwi: „Nó, hdyž mi šmilneho dara dacž njeschaczje, dajczje mi i najmjėřšcha Sou (4 nowych pjenješłow) — sa to wam šlaw i biblije cžitam.“

„Š czeřo?“

„Š biblije.“

„Šcho to je, ja drje šmny dyř a dyř wo bibliji powjedacz šlysčat, ale ja ju njesnaju a hiščje niczo i njeje šlysčat njepřm.“

„D to šu knihi, kotrež wjele wo Bořy powjedaju.“

Štary muž Sou da a prošer so na wulki kamjen šhdnyšchi šwoju bibliju ws a cžitasche. Wón pschpadnje 3. šlaw se šczėnja Janoweho namata, tón šlaw, kotryž je hižo wjele człowškim duřcham trořcht a pošlynjenje pschijnješł. Prošer jařnje a pomatu cžitasche a štary muž se wschėj nutrnosczju pschipořłuchasche. Šchož wón šlysčeschje, bėšche jemu tak nowe, tak džiwne, a jako cžitat t krařnej 16. šchtuczzy pschindže, bėšche wón žyle hnuty. Něřko prošer pošłėdnju šchtuczku cžitasche: „Šchtóž do teho Šřna wėri, tón ma wėczne žiwjenje. Šchtóž pať temu Šřnej njewėri, tón njebudže žiwjenje widžecz, ale hnėw Boži wostanje nad nim.“ Na to bėšche šmėrom a na pošłucharja hladasche.

„Dale, dale!“ wóřasche šchėdžiwž, „njepšhestańczje!“

Prošer praji: „Nė, ja jenož jedyn šlaw sa Sou cžitam.“

Štary muž šapščicz hiščje jedyn Sou a tamny dale cžitasche; ale dołho njetrajeschje a wón sašo pschėřta.

„D luby pscheczelo“, šawoľa štary muž, „ja wař prošču, cžitajczje dale!“

„Nė, ně, ja cžitam jenož jedyn šlaw sa jedyn Sou, dajczje mi wjazy.“

Tež šłeczji Sou prošer dosta a šchėdžiwž i njepšchetorhjenej nutrnosczju pošłuchasche, so by kóžde šłowczko šrořymit.

Sařo bėšche šlaw t kónzeš a štary mužik wjazy pjenješ njemėřeschje. Duž wón t cžitareš, kiž so naprořycz njedasche dale cžitacz, šstupiwšchi jeho prošeschje:

„Sa prošču, prajczje mi štaremu mužej, i wotkal móžu tajte knihi dostacz!“

Prošer powjedasche, so je bibliju darjenu dostať, jemu mjeno wořoby a mėřta mjenowasche. Potom dale džėšche. Wón drohe knihi, kotrež bėchu štareho muža tak šahorike, šobu ws a; hacž šu hdy jeho wutrobje se žohnowanjom byle, njewėmy. Štary muž pať šebi wodnjo a w nozy na krařnu powjescz myřlesche, kotruž bėšche šlysčat — jemu mėra njewostaji, ně, wón dyrbjeschje wjazy wo tym našhonicž.

Dwė njedželi bėščtej so minřlej — duž štary drjewjanzar rano šahe štaže, šo najlėpřchu drařtu woblecze a i roššudženosczju t šwojemu šyneš praji:

„Šano, ty dyrbiřch džėřša šhlamy wobřtaracz, ja chzu do Nantes hicž.“

„Do Nantes, nano!“ šawoľa šmny, „ščto šebi myřlicze, to macze dleje hacž 20 hodžin hicž, tak móže muž we waschėj štarobje tajki pucz hicž!“

Staroscze potepicz.

„Ty masz drje prawje, ale ja tola do Nantes poridu.“

Wón so na pucz poba, sepjeralsche so na swój stary dobry kij, na pucz hufcziho wotpocznywshi woprabdze do Nantes dondže. Wón pytasche hnydom wobydjenje teho muža, kiž mějesche bibliju na pschedań. Tón praji:

„Schto hebi žadacze, luby pscheczelo?“

Stary praji: „Mój knježe, mi je so prajiko, so macze knihi, kotrej nam wschitko wo Bosh powjedaja.“

„Bibliju?“

„Haj, mój knježe, te so, te so! Ach, te bych rad wsat!“

„Mó, mój pscheczelo, kelko móžecze saplaczic?“

„Saplaczic, mój knježe?“ praji muž nastrožany.

„To so wé, my tola knihi darmo dacž njemóžemy.“

„Saplaczic ja nicžo njemóžu, mój knježe, ale wy scže tola prosherjej bibliju dať — a ja bym runje tak khudy, kaž wón.“

„S wotkal pschidžecze, mój pscheczelo?“

Stary wjeř pomjenowa.

„Kať scže jow pschidžok?“

„Běshi.“

„A kať chzecze dom?“

„Sašo pěshi.“

„Schto! Wy tola njeprojicze, so muž we waschich létach tajki pucz dže, so by hebi po bibliju schoť!“

„Haj, mój knježe, ja mam swoju próžu bohacze saplacženu, hdyž bibliju dostanu.“

„Mó, mój pscheczelo, wy zyle wěscze bibliju darmo dostanjecze, komu mohť ju radšcho dacž, hacž wam! Chzecze jenu s wulkim cziřscžom? Wy móžecze tola cžitacz?“

„Mě, mój knježe, cžitacz njemóžu!“

„Ale schto dha chzecze s bibliju cžinicž?“

„D, mój knježe, dajcže mi ju, moja džowka móže cžitacz a někosi drusy so wo wšy, kiž móža cžitacz.“

Hnuty wot stareho mužoweje proštwy jemu bibliju da. Tón ju wsawshi so na dompuč nastaji. Eso domoj wrócziwshi wschitkich k hebi proshesche a schtož móžesche, dyrbjesche cžitacz. Kaž jemu, so tež druhim bohate zohnowanje dosta a stary drje-wjanzar džakowalsche so Bohu s zylej wutrobu, so běsche jemu psches tamneho džiwnušchteho biblijučitarja hiřcže na žiwjenja wjeczorje drohu parlu namafacz dať.

Bóh swojich njewopuschczi.

Duchowny Spurgeon, nan klawneho njebočizčteho London-skeho předarja, mějesche mačo dothodom, so dyrbjachu so domach husto prashecž: „Schto budžemy jěscž“. Žedyn džen Spurgeon hiřcže swoju jenicžku krumu šhubi, wot kotrejž mějachu mloko a butru. Nomu kupicž, pjenješ njemějesche. Žarafka chyzsche hižo sadwělowacz: „Schto něť sapocznyemoj?“

Wone běchu njepschestawaze staroscze. Žaraf pať nadžiije njeshubi. Wón wotmolwi:

„Schto dyrbimoj cžinicž, luba žona, njewěm, derje pať wěm, schto budže Bóh cžinicž. Njewěch: Schtož cžini Bóh, wscho dobre je!“

Hiřcže tón samy džen běsche w bliskim měsče wulka šhromadžina předarjow, na kotrejž so pjenješ s podpjerazeje pokladnizy rosdželichu. Hdyž běsche wschitko rosdželene, hiřcže sto hrinow w pokladnizy wosta. Pschedpnda so druhich woprasha, schto chzedža s pjenješami cžinicž. Bichi tym pohlada na předarja Spurgeona, kotrehož khudušchte wobštejnosče snajesche; wo jeho pošlenim njeshožu pať nicžo njewjedžesche. Pschedpnda praji:

„Sa hebi myřlu, te pjenješ njebudže ničto drugi lěpje trjebacz móž, hacž luby bratr Spurgeon se swojej swójbu. Sa teho dla hiřcže něschto pschipoložu a tóždy wot wař budže wěcže to same cžinicž.“

Tať so sta.

Žako Spurgeon wjeczor domoj pschidžže, wón 400 hr. řobu pschidžesche. Bóh běsche je jemu dať. Nětko běsche wscheje nusy tónž. Žeho pošlenje řkowo běsche:

„Luba žona, njeprajach ja tebi: schto dyrbimoj cžinicž, njewěm, derje pať wěm, schto budže Bóh cžinicž.“

Tón podawť žyťu swójbu s nowa w frutej wěrije wobtwjerdži, kotruž tež my řhubicž njechamy:

Bóh swojich njewopuschczi.

„Šamny balsam!“ praji muž k druhemu, řwoju winowu řchleńžu na blido stajiwshi, s kotrejž běsche runje wino řrebať, „Samny balsam sa wschitke rany wutroby! To řym husto našhonit. Sa wam praju: ja móžu zyle řrudny a pošny staroscze byčž: řchleńža teje družiny pomha. A njepomha-li jena, jo dwe wěcže dokonjatej. Něč je tola wěrna, so móže cžlowjeť we winje řwoje staroscze potepicz.“

Druhi wotmolwi: „To řo prascha, schto to do staroscžom je. Wone řu staroscze, kotrejž řo s žyła podnuričž njedadža, ale pschezo horkach wostanu. Nětko móže řo řmjercž picž, so by staroscze potepit; a staroscze žiwe wostanu.“

Ja namafach něhdy wjeczor pošdže muža w lěřu pschi pucz ležo. Wón běsche řwój žyť rořum pschepit; ale pošleni kwiť rořuma, kotruž hiřcže mějesche, běchu jeho staroscze. Walenz běsche jeho powalit, ale jeho staroscze pschewinyť njebě. Schtož vjanu na řemi ležo powjedasche, běchu poroki jeho řwědomnja. Wbohi muž běsche řo tať wopit, so ani njerořumjesche, schto ja prajach a lědom wjedžesche, hdyž ležesche. Ale řwoju winu wón pódla jařnje widžesche. Žaneho řemšteho pschikryča njeye, kotrejž by našču winu pschikryťo; wona je psche wscho widžecž. Sa teho muža řběžech a řobu cžahnych. „Žajki běsche tón kamjeň!“ praji vjanu, jať řo mi řašo wuřuže, a řo řašo na řemju cžišny, kož by řam se řobu powjedat a njewjedžat, so ja to řhřachu. „Žajki wón běsche! Wón mi pschezo na puczju řteji. Přjedy řym řo psches njón cžišnyť. Nicžo druge njeběsche. To běsche tón kamjeň. Wón mi hiřcže řchiju řlemi. Tón řuřod běsche tež tajki řkupy. Wón je řkupy, teho móže tóždy řjebacz. Šsuřodže, řteji měniť na prawym blaku? Haj! Mě, ja praju, niřdy niž. D, to je řky kamjeň. Haj, pošlaty je tón, řteji w bibliji. Sa řym řtam namafat.“

Wón žakořnje řtonasche a ja jeho dale řobu cžahnych. Kaž řo hodžesche, jeho řmėrowach. Ach, te najwjetřche staroscze dyrbja řo wot njebjeskeho Wótza wotewřacz, hewat wostanu. Nařcha wina njebudže psches nicžo pschikryta, řhiba psches řhryřtuřowu řařkuřbu. Kať cžeřto pať budže nětotremu řhudemu, pošutnemu řřěřchnitej wěricž, so je pola Boha tež řa jeho winu wodacže!“

A rořpominanju.

Ponižnym dawa Bóh řnadu, a najwjetřcha řnada je, hdyž wón ponižnosčž da.

* * *

Njehařch-li twoje staroscze na teho řnjesa cžišnyčž, řo wone na tebe cžišnu a tebe k řemi cžišnu.

* * *

Tón řnjesh řwojich řnaje. Na cžim jich pošnaje? Ženicžy na tym, na cžimž nan řwoje džěcžo pošnaje: hacž je jemu podobne, pschetož psched nim nicžo njepřacz, řhiba jeho podobnosčž.

* * *

Wěricž a lubowacz je dychanje noweho cžlowjeka w řhryřtuřu. Schtož wón w wěrije do řo dycha, w lubosčži řašo wudychuje.

* * *

Najpřjedy pošnacž, potom wěricž — je řwětny porjad. Najpřjedy wěricž, potom pošnacž — je Bóži porjad.

„Bomhaj Bóh“ je wot něťka niž jenož pola řnjeshow duchownych, ale tež we wschěch pschedawarňjach „Šerb. Nowin“ na wřach a w Budyřchinje dostacz. Na řchtwórcž lěta přacz ži wón 40 np., jenotliwe cžišla řo po 4 np. pschedawaju.